



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici**

**Leoni, Giovanni Francesco**

**Coloniae Agrippinae, 1682**

19 Cogere an possit Episcopus renuentem ex sponsis ad observantiam  
sponsaliorum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-10316**

matrimonium invito contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis præscribunt, anathematis poenam ipso facto incurrun, *cap. nullus*, 36. q. 2. & concil. Trid. c. 9. de reform. matr. ead. sess. 24.

14. Sponsalia largo modo ¶ non solum de futuro, sed ipsam mutui conjugali consensu dationem, quam sponsalia de præsentis dicimus, ex quibus verum matrimonium contrahitur, nuncupamus, *cap. conjuges*, & *cap. qui desponsatam*. 27. q. 4. *cap. 3. loco de presump. c. 2.* & *cap. si de sponsal. ¶ duo sed magis propria, ac frequentior sponsaliorum, & sponforum significatio sunt futurarum nuptiarum promissiones, quas de futuro appellamus, c. nostrates* 30. q. 5. l. 2. ff. de sponsal. S. Thom. in 4. sent. dist. 27. Abb. in rubr. de spons. num. 3. & ibi Felyn. in princ.

16. Duæ ¶ enim sunt species sponsaliorum, una nuda, & simplex, quæ dicitur, cum sponsus sponsæ simpliciter promittit, quod eam ducet in uxorem, & è converso, *c. ad audientiam*, & *c. fin. eo. tit. ali.* verò firmata, quæ fit arrhis intervenientibus, vel pigrioribus loco arrharum datis, *ut l. fin.* & ibi Bald. in princ. C. spons. & licet à simplicibus sponsalibus pluribus ex causis abique incurso poenæ recedi possit, ubi sponsalia sunt jurata, arrha interveniente, & parte petente, iudex ad duplicatam restituendam tenetur condemnare resistentem sine causa, *gl. si. in c. gemma. de sponsal. d. l. fin.* & Tiraquell. in tract. consuet. p. 3. limit. 26. num. 4.

17. Recte autem ¶ contrahuntur sponsalia per verba de futuro ab his, qui matrimonium contrahere possunt, sed inter personas, inter quas matrimonium est prohibitum, etiam dicta sponsalia censentur

prohibita. l. oratio. ff. de spons. excepta tate, de qua cum matrimonium ante pubertatem contrahi non possit, *cap. puberes. extra de despons. impub. cap. unic. §. idem quoque eod. in 6.* & *inst. de nup. in prin.* sponsalia tamen de futuro ante pubertatem septimo anno completo contrahi possunt; *c. litteras, & cap. accessit. cod. tit. de despons. impub.* Si verò ante septennium dicta sponsalia contrahantur, sunt nulla, nisi tacito consensu post septennium convalescant, *d. cap. accessit, & gloss. 2. in dicto cap. litteras, & ibi Abb. in cap. fin. & cap. duo pueri. eodem tit. & tunc adveniente pubertate, potest etiam sine aliqua causa à prædictis sponsalibus recedi, cap. de illis & cap. attestaciones, & ibi Abb. num. 5. de despons. impub. & Covar. in 4. lib. decret. Epit. 1. par. cap. 2. de atat. ad sponsal. requis. num. 2.* si verò major septennio contrahit cum puella sex annorum, expectandum est, donec ipsa compleat septimum annum, *ut cap. de illis 1. cap. à nobis, & cap. duo de despons. impub. & septennio expleto altero recusante iudicio tamen Ecclesiæ poterunt sponsalia dissolvi. d. c. de illis, & si verò, ubi etiam gl. in v. iudicio, de despons. impub.*

19. Copula autem ¶ carnali subsecuta, sponsalia præcedentia contracta per verba de futuro olim de jure communi transibant in matrimonium per verba de præsentis, *cap. veniens. il. 2. cap. u. qui fidem, de spons. c. de illis, & c. per tuas. de cond. appo. nunc autem secus, quia etiam carnali copula subsecuta, non transeunt in matrimonium, sed efficiuntur pura, adeò quòd teneatur Episcopus cognoscere, ¶ an possit etiam per censuram ecclesiasticam cogere renuentem ex sponsi ad*



observantiam sponsaliorum, ut fuit per  
 sacram congreg. conc. declaratum: *super*  
*d. cap. 1. de reformat. matr. sess. 14. §. spon-*  
*salia de futuro, & §. sponsus qui, sed, ne*  
 † *super sponsaliorum, & promissionum*  
 19 *observantia lites oriri contingat, aliaque*  
*famæ incommoda pati, puellæ, ne (ut fe-*  
*rè fit) delusæ remaneant, maxime libi ca-*  
*vere, ac se à colloquio, & congressu vi-*  
*rorum abstinere debent, virginitatis di-*  
*gnitatem præ oculis habentes, ac moni-*  
*ti poetæ Catulli assidue memores, qui*  
*in Argonaut. inquit.*

*Tum jam nulla viro juranti fœmina cre-*  
*dat.*

*Nulla viri speret sermones esse fideles,*

*Qui, dum aliquid cupiens animus prægestit*  
 24 *apisci,*

*Nil metuunt jurare, nihil promittere par-*  
*cunt,*

*Sed simul ac cupida mentis satiata libido est,*  
*Dicta nihil metuere, nihil per juris vu-*  
*rant.*

20 *Neque sponsalia † ante legitimam æta-*  
*tem contracta, per verba de præsentem,*  
*servata forma concilii carnali copula se-*  
*quuta, transeunt in matrimonium, nisi*  
*post ætatem legitimam denuo eadem*  
*forma servetur, ut ibi super eod. cap. 1. sub*  
*titulo Squilacen.*

*Et cum libera debeant esse conjugia,*  
 21 † *neque à judice metus inferri debeat*  
*sponsus, ubi agitur de coactione, ne eoru*  
*consensus auferatur, oportet, ut hæc sit*  
*moderata coactio, dummodo sponsalia*  
*non sint rata, unde, si iudex videat spon-*  
 26 *sum ita obstinatum esse, ut libere consen-*  
*tire conjugio nolit, regulariter, potius*  
*monitione uti debet, quàm exactissima*  
 27 *coactione, ex qua consensus securus, nec*

liber esset, nec verè consensus dici pos-  
 set, saltem ad hujusmodi sacramentum;  
 22 † *atque difficiles, infelicesque exitus è*  
*talibus nuptiis evenire solent, quæ qui-*  
*dem vitanda sunt, ut inquit text. in cap.*  
*requisivit. de sponsal. quòd iudicibus eccle-*  
 23 *siasticis jungitur, ne forte eorum aucto-*  
*ritate, a que indiscreta coactione † ma-*  
*trimonia quæ nulla sunt, deficiente con-*  
*sensu, adulteria forent, ut post Fortun. in*  
*cap. 1. n. 30. de pact. tenet Covar. in cap.*  
 4. 1. par. n. 4. & §. eod. tit. de spons. cu-  
 jus opinionem sequi videtur, uti in judi-  
 cando tutiorem, sacra congreg. conc. su-  
 per eod. cap. 1. de reformat. matr. sess. 24. sub  
 titul. eadem. Messan. & §. qui promiserunt.  
 † *Si autem fuissent sponsalia contracta*  
 sub conditione impossibili, vel turpi,  
 dummodo non contra substantiam ma-  
 trimonii, sunt valida, quia tunc conditio  
 pro non adjecta habetur, d. cap. de illu. c.  
 per tuas, & c. fin. eod. tit.

25 *Deus autem † inter juramentum, &*  
*loquelam nostram, nullam voluit esse*  
*differentiam. gloss. fin. in cap. juramenti.*  
 22. *quæst. 5. gloss. fin. in cap. clericus, de*  
*jurejur. gloss. in cap. 1. in fin. de pact. Abb.*  
*in cap. qualiter. circa si. eod. tit. Archid.*  
*in cap. 1. de sepult. in 6. Card. Zaba. in c.*  
*ad aures. in 4. quæst. quòd me. caus. & in*  
*cap. debitores. de jurejur. tamen solidius*  
 substat, ubi juramentum interponitur,  
 & plus operatur sacramentum quàm nu-  
 da promissio, ut c. debitores de jurejurat.  
 & d. gl. fin. 22. q. 5. in foro autem con-  
 26 *tentioso † nuda promissione, quis cogi*  
*non potest, licet de jure canonico ex nu-*  
*do pacto oriatur actio, ead. gloss. fin. in c.*  
 27 *juramenti 22. q. 5. c. 1. cap. qualiter. de*  
*pact. & cap. judicante, de testam. † sed ex*  
 vi spon.